

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

Александра М. Павловић

ОСНОВЕ РАЗВОЈНЕ НЕУРОЛОГИЈЕ

за студенте Факултета за специјалну
едукацију и рехабилитацију

Београд, 2024.

ОСНОВЕ РАЗВОЈНЕ НЕУРОЛОГИЈЕ
за студенте Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију
Доц. др Александра М. Павловић

Рецензенти

Проф. др Јасна Јанчић, редовни професор
Универзитет у Београду – Медицински факултет
Проф. др Наташа Церовац, редовни професор
Универзитет у Београду – Медицински факултет

Издавач

Универзитет у Београду
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
Издавачки центар (ИЦФ)

За издавача

Проф. др Лука Мијатовић, в. д. декана

Главни и одговорни уредник

Проф. др Светлана Каљача

Лектура и коректура

Мр Наташа Николић

Корице

Мр Борис Петровић

Техничка припрема

Биљана Красић

Штампа:

Планета принт, Београд

Тираж: 250

ISBN 978-86-6203-178-5

© Аутори задржавају сва права. Ниједан део ове публикације не може бити репродукован, нити смештен у систем за претраживање или трансмитовање у било ком облику, електронски, механички, фотокопирањем, снимањем или на други начин, без претходне писмене дозволе аутора.

Наставно-научно веће Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, на седници одржаној 21.12.2023. године, Одлуком бр. 3/2 од 16.01.2024. године усвојило је рецензије рукописа „Основе развојне неурологије за студенте Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију” ауторке доц. др Александре М. Павловић.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	13
1. ОСНОВЕ НЕУРОЕМБРИОЛОГИЈЕ	15
РАЗВОЈ НЕРВНОГ СИСТЕМА	15
СТАДИЈУМИ ИНТРАУТЕРИНОГ РАЗВОЈА	15
ЕМБРИОНАЛНИ СТАДИЈУМ.....	16
Слојеви ембриона	16
Неурална (нервна) плоча и неурални жлеб.....	16
Нервна цев.....	18
Ђелије нервне цеви	18
Органогенеза	20
Диференцијација – формирање мозга	20
ФЕТАЛНИ СТАДИЈУМ.....	24
Опште карактеристике	24
Развој мождане коре.....	25
Неурони	25
Миграција неурона.....	25
РЕЗИМЕ.....	28
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	29
ЛИТЕРАТУРА	30
2. ПСИХОМОТОРИЧКИ РАЗВОЈ ДЕТЕТА.....	31
НЕУРОБИОЛОШКЕ ОСНОВЕ ПОСТНАТАЛНОГ РАЗВОЈА	31
САЗРЕВАЊЕ МОЖДАНИХ СТРУКТУРА	31
Неурогенеза	32
Мијелинизација.....	33
Мождана пластичност	33
РАЗВОЈ КОГНИТИВНИХ ФУНКЦИЈА	34
Латерализација функција	36
МОТОРИЧКИ РАЗВОЈ ДЕТЕТА	36
Новорођенчад	36
Моторички развој детета у првој години живота	38
Моторички развој детета од друге године	41
ДИСХАРМОНИЧАН РАЗВОЈ.....	41
РЕЗИМЕ.....	42
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	43
ЛИТЕРАТУРА	44
3. НЕУРОЛОШКИ ПРЕГЛЕД ДЕЦЕ И ДИЈАГНОСТИЧКЕ МЕТОДЕ.....	47
НЕУРОЛОШКИ ПРЕГЛЕД ДЕТЕТА	47
Неуролошки преглед новорођенчета	47
Неуролошки преглед деце до две године.....	48
Неуролошки преглед деце од две до пет година	53

ДИЈАГНОСТИКА НЕУРОЛОШКИХ БОЛЕСТИ.....	56
Лумбална пункција.....	56
Електроенцефалографија	57
Електромиографија	57
Ултразвук.....	58
Компјутеризована томографија	58
Магнетна резонанца	58
Биопсија.....	59
РЕЗИМЕ.....	59
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	60
ЛИТЕРАТУРА	61
4. КОНГЕНИТАЛНЕ МАЛФОРМАЦИЈЕ ЦЕНТРАЛНОГ НЕРВНОГ СИСТЕМА	62
ДЕФИНИЦИЈА.....	62
КЛАСИФИКАЦИЈА.....	63
ЕТИОЛОГИЈА КОНГЕНИТАЛНИХ МАЛФОРМАЦИЈА НЕРВНОГ СИСТЕМА	65
Време деловања.....	65
Васкулни фактори.....	66
Инфекције.....	66
Фетални алкохолни спектар поремећаја	68
Психоактивне супстанце	69
Пушење у трудноћи	70
Неадекватна исхрана.....	70
Изложеност тешким металима.....	71
Хормони.....	71
Јонизујуће зрачење.....	71
ПОРЕМЕЋАЈИ ВЕЛИЧИНЕ	72
Микрнцефалија	72
Мегалнцефалија, макрокранија, макроцефалија.....	72
АБНОРМАЛНИ РАСТ ТКИВА.....	73
Холопрозенцефалија	73
Агенеза корпуса калозума.....	73
Агенеза церебелума	74
КОРТИКАЛНЕ МАЛФОРМАЦИЈЕ.....	74
Лисенцефалија (агирија-пахигирија)	74
Микрогирија или полимикрогирија (нелинзенцефаличка кортикална дисплазија).....	75
Схизенцефалија (расцеп мозга).....	76
Хетеротопије	77
Фокална кортикална дисплазија.....	78
Поренцефалија.....	78
ПОРЕМЕЋАЈИ СА ХИДРОЦЕФАЛИЈОМ	79
Денди-Вокерова малформација.....	79
ПОРЕМЕЋАЈИ РАЗВОЈА НЕУРАЛНЕ ЦЕВИ	80
Краниорахисиза	81

Аненцефалија.....	81
Хидраненцефалија.....	82
Менингомијелоцела.....	82
Менингоцела.....	83
Енцефалоцела.....	83
Спина бифида.....	84
КЈАРИЈЕВА МАЛФОРМАЦИЈА.....	86
Кјаријева малформација тип 1.....	87
Кјаријева малформација тип 2.....	88
Кјаријева малформација тип 3.....	88
Кјаријева малформација тип 4.....	89
АРАХНОИДАЛНЕ ЦИСТЕ.....	89
ХИДРОЦЕФАЛУС КОД ДЕЦЕ.....	91
Дефиниција.....	91
Епидемиологија.....	91
Етиологија и патофизиологија.....	92
Клиничка слика.....	93
Дијагноза.....	94
Терапија и прогноза.....	94
МАЛФОРМАЦИЈЕ КРВНИХ СУДОВА МОЗГА.....	95
Артеријско-венске малформације.....	96
Артеријско-венске фистуле.....	96
Малформације Галенове вене.....	97
Каверноми.....	97
Интракранијалне анеуризме.....	98
РЕЗИМЕ.....	98
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА.....	99
ЛИТЕРАТУРА.....	100
5. НЕУРОКУТАНИ СИНДРОМИ.....	105
ДЕФИНИЦИЈА НЕУРОКУТАНИХ СИНДРОМА.....	105
НЕУРОФИБРОМАТОЗА.....	105
Неурофиброматоза тип 1.....	106
Неурофиброматоза тип 2.....	112
Шваноматоза.....	114
КОМПЛЕКС ТУБЕРОЗНЕ СКЛЕРОЗЕ.....	114
Стурџ–Веберов синдром.....	120
Фон Хипел–Линдауова болест.....	123
РЕЗИМЕ.....	123
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА.....	124
ЛИТЕРАТУРА.....	125
6. НЕУРОЛОШКЕ ОСНОВЕ НЕУРОРАЗВОЈНИХ ПОРЕМЕЋАЈА.....	128
ДЕФИНИЦИЈА И КЛАСИФИКАЦИЈА НЕУРОРАЗВОЈНИХ ПОРЕМЕЋАЈА.....	128
ИНТЕЛЕКТУАЛНА ОМЕТЕНОСТ.....	129

Дефиниција и класификација	129
Етиологија	131
Епидемиологија	132
Клиничка слика	133
Коморбидитети.....	133
Дијагноза	135
Диференцијална дијагноза	137
Лечење и прогноза	137
Превенција ИО.....	139
ФРАГИЛНИ X СИНДРОМ	139
ТРИЗОМИЈА 21. ХРОМОЗОМА – ДАУНОВ СИНДРОМ	140
АНГЕЛМАНОВ СИНДРОМ	141
ПРАДЕР-ВИЛИЈЕВ СИНДРОМ	142
ПОРЕМЕЋАЈ ИЗ СПЕКТРА АУТИЗМА.....	142
Етиологија ПСА	143
Епидемиологија ПСА	146
Патогенеза ПСА и неуробиолошка основа	148
Клиничка слика	148
Коморбидитети ПСА.....	151
Дијагноза ПСА	152
Лечење и прогноза ПСА	153
РЕТОВ СИНДРОМ	155
Етиологија и патогенеза.....	155
Епидемиологија	156
Клиничка испољавања и коморбидитети	156
Дијагноза	159
Диференцијална дијагноза.....	159
Лечење	159
Прогноза Ретовог синдрома.....	160
ИСТОРИЈА ПОРЕМЕЋАЈА ИЗ СПЕКТРА АУТИЗМА – АСПЕРГЕРОВ СИНДРОМ	160
ПОРЕМЕЋАЈ ПАЖЊЕ СА ХИПЕРАКТИВНОШЋУ – ADHD	161
Дефиниција и епидемиологија	161
Етиопатогенеза.....	162
Патофизиологија.....	163
Клиничка слика	164
Коморбидитети ADHD.....	165
Дијагноза и диференцијална дијагноза	166
Терапија	167
ПОРЕМЕЋАЈИ КОМУНИКАЦИЈЕ – РАЗВОЈНИ ПОРЕМЕЋАЈИ ГОВОРА И ЈЕЗИКА	169
АФАЗИЈЕ У РАЗВОЈНОМ ДОБУ	169
Развојне и стечене форме	169
Развојни поремећај језика са оштећењем експресивног говора – развојна експресивна афазија	170
Развојни поремећај језика са оштећењем рецептивног говора – развојна сензорна афазија.....	171

Развојни поремећај прагматичног језика – социјални (прагматски) поремећај комуникације	171
Третман.....	172
РАЗВОЈНИ (СПЕЦИФИЧНИ) ПОРЕМЕЋАЈИ УЧЕЊА	172
Етиопатогенеза.....	173
Дијагностика поремећаја школских способности	173
Развојна дислексија.....	173
Развојна дисграфија.....	174
Развојна дискалкулија.....	175
Коморбидитети и исход развојних поремећаја учења	176
Интервенције	176
РАЗВОЈНИ МОТОРИЧКИ ПОРЕМЕЋАЈИ	177
Развојни поремећај координације	177
РЕЗИМЕ.....	179
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	181
ЛИТЕРАТУРА.....	182
7. ЦЕРЕБРАЛНА ПАРАЛИЗА	195
ДЕФИНИЦИЈА.....	195
ЕТИОЛОГИЈА ЦЕРЕБРАЛНЕ ПАРАЛИЗЕ	195
ЕПИДЕМИОЛОГИЈА ЦЕРЕБРАЛНЕ ПАРАЛИЗЕ.....	197
ПАТОФИЗИОЛОГИЈА ЦЕРЕБРАЛНЕ ПАРАЛИЗЕ	197
КЛИНИЧКА СЛИКА ЦЕРЕБРАЛНЕ ПАРАЛИЗЕ	197
КОМОРБИДИТЕТИ И КОМПЛИКАЦИЈЕ.....	201
ДИЈАГНОЗА И ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА ДИЈАГНОЗА.....	203
ЛЕЧЕЊЕ И ПРОГНОЗА	204
РЕЗИМЕ.....	205
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	205
ЛИТЕРАТУРА.....	206
8. ЕПИЛЕПСИЈЕ РАЗВОЈНОГ ПЕРИОДА.....	209
ДЕФИНИЦИЈА.....	209
ЕТИОЛОГИЈА ЕПИЛЕПСИЈЕ КОД ДЕЦЕ	210
ЕПИДЕМИОЛОГИЈА	212
ПАТОФИЗИОЛОГИЈА ЕПИЛЕПТИЧКИХ НАПАДА И ЕПИЛЕПСИЈЕ У МОЗГУ У РАЗВОЈУ.....	212
ДИЈАГНОЗА.....	214
КЛАСИФИКАЦИЈА ЕПИЛЕПСИЈА.....	215
РАЗВОЈНЕ И ЕПИЛЕПТИЧКЕ ЕНЦЕФАЛОПАТИЈЕ.....	217
Синдром инфантилних епилептичних спазма	217
Ленокс–Гастоов синдром	218
Развојна епилептичка енцефалопатија са активацијом шиљак-таласа током спавања (подтип)	219

Дравеин синдром	220
ГЕНЕТСКЕ ГЕНЕРАЛИЗОВАНЕ ЕПИЛЕПСИЈЕ	221
Дечја апсансна епилепсија	221
ГЕНЕРАЛИЗОВАНИ ЕПИЛЕПТИЧКИ СИНДРОМИ СА ПОЛИГЕНСКИМ ЕТИОЛОГИЈАМА.....	222
Јувенилна миоклоничка епилепсија	222
ФОКАЛНИ ЕПИЛЕПТИЧКИ СИНДРОМИ	222
Самоограничена фокална епилепсија са центротемпоралним шиљцима	222
Самоограничена епилепсија са аутономним нападима	223
ЕПИЛЕПТИЧКИ СТАТУС КОД ДЕЦЕ.....	224
ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА ДИЈАГНОЗА ЕПИЛЕПСИЈЕ У РАЗВОЈНОМ ДОБУ	225
Неонатални напади	225
ПАРОКСИЗМАЛНИ НЕЕПИЛЕПТИЧКИ ПОРЕМЕЋАЈИ КОД ДЕЦЕ.....	227
Синкопа	227
Зацењивање	228
Невољни покрети	229
Психогени неепилептички напади	231
ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈЕ ЕПИЛЕПСИЈЕ КОД ДЕЦЕ.....	232
Фармакотерапија.....	232
Фармакорезистентна епилепсија код деце	234
Нефармаколошки видови терапије епилепсије код деце	234
ФЕБРИЛНИ НАПАДИ (ФЕБРИЛНЕ КОНВУЛЗИЈЕ)	236
ПРОГНОЗА ЕПИЛЕПТИЧКИХ НАПАДА И ЕПИЛЕПСИЈА ДЕТИЊСТВА	238
Когнитивне и бихевиоралне секвеле епилепсије код деце.....	239
Морталитет епилепсије у развојном периоду	241
Превентивне мере и живот деце са епилепсијом	242
РЕЗИМЕ.....	243
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	245
ЛИТЕРАТУРА	246
9. ГЛАВОБОЉЕ	254
ЕПИДЕМИОЛОГИЈА ГЛАВОБОЉА КОД ДЕЦЕ	254
АНАМНЕЗА И ПРЕГЛЕД.....	254
ПРИМАРНЕ ГЛАВОБОЉЕ КОД ДЕЦЕ	256
Мигрена код деце	256
Главобоља тензионог типа.....	258
Други типови примарних главобоља код деце.....	259
Испитивање примарних главобоља код деце.....	260
Лечење примарних главобоља код деце	260
Лечење мигрене.....	260
Лечење главобоље тензионог типа	263
СЕКУНДАРНЕ ГЛАВОБОЉЕ КОД ДЕЦЕ.....	263
ГЛАВОБОЉА И КОМОРБИДИТЕТИ	265

РЕЗИМЕ.....	267
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	268
ЛИТЕРАТУРА	269
10. ТУМОРИ НЕРВНОГ СИСТЕМА	273
Дефиниција и епидемиологија	273
Клиничка слика	274
Дијагностика	275
Општи терапијски принципи	276
Врсте тумора.....	277
Дугорочне последице тумора ЦНС-а у деце	283
РЕЗИМЕ.....	283
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	284
ЛИТЕРАТУРА	285
11. ИНФЕКТИВНЕ, ИНФЛАМАТОРНЕ И ДЕМИЈЕЛИНИЗАЦИОНЕ	
БОЛЕСТИ ЦЕНТРАЛНОГ НЕРВНОГ СИСТЕМА	287
ВИРУСНЕ ИНФЕКЦИЈЕ	287
БАКТЕРИЈСКЕ ИНФЕКЦИЈЕ.....	289
ДРУГЕ ИНФЕКЦИЈЕ ЦНС-А КОД ДЕЦЕ	291
СТЕЧЕНИ ДЕМИЈЕЛИНИЗАЦИОНИ СИНДРОМИ РАЗВОЈНОГ ДОБА ...	292
ОПТИЧКИ НЕУРИТИС.....	293
АКУТНИ ТРАНСВЕРЗАЛНИ МИЈЕЛИТИС.....	294
МУЛТИПЛА СКЛЕРОЗА КОД ДЕЦЕ	295
Дефиниција и епидемиологија	295
Етиологија и патофизиологија.....	295
Клиничка слика	297
Дијагноза и диференцијална дијагноза	299
Терапија	301
АКУТНИ ДИСЕМИНОВАНИ ЕНЦЕФАЛОМИЈЕЛИТИС КОД ДЕЦЕ	303
НЕУРОМИЈЕЛИТИС ОПТИКА СПЕКТАР ПОРЕМЕЋАЈА (NMOSD)	
КОД ДЕЦЕ.....	305
РЕЗИМЕ.....	306
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	307
ЛИТЕРАТУРА	308
12. НЕУРОМЕТАБОЛИЧКЕ БОЛЕСТИ, МИТОХОНДРИЈСКЕ БОЛЕСТИ... 314	
УРОЂЕНЕ БОЛЕСТИ МЕТАБОЛИЗМА	314
Опште карактеристике	314
Лизозомалне болести нагомилавања.....	316
Пероксизмалне болести нагомилавања	319
Поремећаји интермедијарног метаболизма протеина	320
Поремећаји метаболизма угљених хидрата	321
Поремећаји метаболизма пурина и пиримидина.....	322
МИТОХОНДРИЈСКЕ БОЛЕСТИ.....	323

Дефиниција и етиологија	323
Клинички знаци	323
Дијагностички поступци	326
Лечење	328
ЛЕУКОДИСТРОФИЈЕ.....	328
РЕЗИМЕ.....	331
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	332
ЛИТЕРАТУРА	333
13. ЦЕРЕБРОВАСКУЛНЕ БОЛЕСТИ.....	335
МОЖДАНИ УДАР КОД ДЕЦЕ.....	335
ЕПИДЕМИОЛОГИЈА	335
УЗРОЦИ МОЖДАНОГ УДАРА КОД ДЕЦЕ.....	338
Срчане болести	338
Васкулне малформације	338
Мојамоја болест (Моуатоја).....	338
Дисекције крвних судова	339
Хематолошке болести и протромботска стања.....	339
Болест српастих ћелија (sickle cell disease)	340
Наследни синдроми.....	340
Инфекција мозга, главе и врата.....	340
Аутоимуне и инфламаторне болести.....	341
Траума главе	341
Карциноми и МУ код деце	341
Лекови и дроге.....	341
КЛИНИЧКА СЛИКА	342
ДИЈАГНОСТИКА.....	343
ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА ДИЈАГНОЗА	344
ТЕРАПИЈА.....	345
ИСХОД.....	346
РЕЗИМЕ.....	347
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	348
ЛИТЕРАТУРА	349
14. АТАКСИЈЕ И БОЛЕСТИ ЦЕРЕБЕЛУМА.....	353
ДЕФИНИЦИЈА И КЛАСИФИКАЦИЈА АТАКСИЈА.....	353
ЕТИОЛОГИЈА	353
КЛИНИЧКА СЛИКА АТАКСИЈА.....	355
ИНФЕКТИВНЕ И ПОСТИНФЕКТИВНЕ АТАКСИЈЕ.....	355
СПИНОЦЕРЕБЕЛАРНЕ АТАКСИЈЕ	355
ФРИДРАЈХОВА АТАКСИЈА	356
АТАКСИЈА-ТЕЛАНГИЕКТАЗИЈА СИНДРОМ.....	358
ЛЕЧИВЕ АТАКСИЈЕ ДЕТИЊСТВА.....	358

РЕЗИМЕ.....	359
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	359
ЛИТЕРАТУРА	360
15. НЕВОЉНИ ПОКРЕТИ.....	361
ХОРЕА.....	362
Сиднамова хореа (Sydenham).....	362
Хантингтонова хореа и друге наследне хорее.....	363
Други узроци хорее код деце.....	364
ДИСТОНИЈЕ.....	364
Наследне дистоније детињства.....	367
Вилсонова болест.....	368
Керникутерус или билирубинска енцефалопатија.....	368
ТРЕМОР	369
Јувенилни паркинсонизам	369
ТИКОВИ	370
Узроци тикова	371
Тикови – удружени поремећаји	371
Туретов синдром.....	372
Терапија тикова	374
РЕЗИМЕ.....	374
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА	375
ЛИТЕРАТУРА	376
16. НЕУРОМИШИЋНЕ БОЛЕСТИ.....	378
СИНДРОМ МЛИТАВОГ ОДОЈЧЕТА (FLOPPY INFANT SYNDROME).....	380
Дефиниција.....	380
Узроци	380
Клиничка слика	382
Дијагноза	383
Лечење и прогноза	383
НЕУРОМИШИЋНИ ПОРЕМЕЋАЈИ	384
БОЛЕСТИ МОТОРНОГ НЕУРОНА	385
Спинална мишићна атрофија (SMA)	385
ПОЛИНЕУРОПАТИЈЕ.....	387
Акутна инфламаторна демјалинизациона полинеуропатија или акутни полирадикулонеуритис – Гилен–Бареов синдром (Sy. Guillain-Barre)	388
Хередитарна моторна и сензорна неуропатија (HMSN), Шарко-Мари-Тутова болест (Charcot-Marie-Tooth)	389
БОЛЕСТИ НЕУРОМИШИЋНЕ СПОЈНИЦЕ	390
Мијастенија гравис (Myasthenia gravis)	390
МИШИЋНА ОБОЉЕЊА.....	391
Дишенова мишићна дистрофија (Duchenne)	392
Друге наследне миопатије.....	394
Токсичне миопатије.....	395

Полимиозитис и дерматомиозитис.....	395
РЕЗИМЕ.....	396
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА.....	397
ЛИТЕРАТУРА.....	398
17. ТРАУМА МОЗГА, КИЧМЕНЕ МОЖДИНЕ И ПЕРИФЕРНИХ НЕРАВА ..	400
ТРАУМАТСКА ЛЕЗИЈА МОЗГА.....	400
Дефиниција.....	400
Епидемиологија.....	402
Етиологија и патофизиологија.....	403
Клиничка слика.....	405
Специфични типови трауме код деце.....	408
Лечење трауме мозга код деце.....	416
Последице трауматске повреде мозга код деце.....	417
Превенција трауме мозга код деце.....	417
ТРАУМА КИЧМЕНЕ МОЖДИНЕ.....	418
Епидемиологија.....	418
Етиологија и патофизиологија.....	418
Клиничка слика.....	419
Дијагностика трауме кичмене мождине.....	421
Лечење трауме кичмене мождине.....	422
Компликације и прогноза трауме кичмене мождине.....	422
ПОВРЕДЕ ПЕРИФЕРНОГ НЕРВНОГ СИСТЕМА.....	423
Повреде нерава у горњим удовима.....	425
Повреде нерава у доњим удовима.....	425
Перинаталне повреде.....	426
РЕЗИМЕ.....	428
ПИТАЊА ЗА ПРОВЕРУ ЗНАЊА.....	429
ЛИТЕРАТУРА.....	430
АПЕНДИКС.....	434
Критеријуми за постављање дијагнозе ПСА (American Psychiatric Association, 2013).....	434
Одређивање степена тежине ПСА (American Psychiatric Association, 2013).....	435
Критеријуми за дијагнозу Ретовог синдрома.....	436
СПИСАК СКРАЋЕНИЦА.....	438
ОДРИЦАЊЕ.....	440
ИНДЕКС ПОЈМОВА.....	441
ИНДЕКС ИМЕНА.....	443

ПРЕДГОВОР

Уџбеник Основе развојне неурологије за студенте Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију намењен је студентима на студијским групама Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју и Логопедија, који у склопу основних академских студија слушају и полажу предмет Развојна неурологија. Садржај уџбеника усаглашен је са силабусом овог предмета, те је главни циљ да буде основни материјал преко кога ће се студенти упознати са најважнијим болестима и стањима из области неурологије развојног периода. Иако се овај предмет на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију изучава годинама, до сада није постојао одговарајући уџбеник. Ауторка, међутим, верује да ће бити користан и студентима других студијских програма Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију који ће се у пракси сусретати са децом и одраслим особама са развојним неуролошким проблемима. Имајући у виду чињеницу да се у новије време на светском нивоу региструје пораст учесталости многих болести и стања из развојне неурологије, несумњиво је да се ради о темама које ће бити у жижи медицине и дефектологије наредних деценија.

Ауторка уџбеника је лекарка, специјалиста неурологије, и даје медицински поглед на болести и стања којима ће се будући олигофренолози, логопеди и дефектолози сусретати на дневном нивоу. У сваком поглављу од четвртог до последњег, седамнаестог, обрађене су болести по систему који се користи у медицини: дефиниција; етиологија; епидемиологија; патофизиологија; клиничка слика (анамнеза и налаз); коморбидитети и компликације; дијагностика; диференцијална дијагноза; терапија; прогноза, а где год је могуће овај низ завршава се превенцијом. У тексту који се бави дијагностиком и терапијом дати су основни принципи препознавања и лечења појединих болести и стања, као и основне информације о лековима, њиховој ефикасности и нежељеним дејствима.

Посебан акценат стављен је на коморбидитете и компликације појединих болести и стања с обзиром на то да често неповољно утичу на квалитет живота детета и његове околине, на првом месту породице и старатеља. За све ентитете из области развојне неурологије очигледна је истовремена појава неуролошких, дефектолошких, психолошких и психијатријских манифестација (а неретко и интернистичких, физијатријских, хируршких, офталмолошких итд.), те је неопходан тимски труд стручњака из свих ових области у циљу прецизне

дијагностике и адекватног лечења. Ауторка верује да на овај начин бар у некој мери доприноси мултидисциплинарности и, идеално, трансдисциплинарности у овој области. Такође, верује да је превенција кључна ставка медицине, али и обавеза целог друштва, које треба да буде информисано и ангажовано на заједничком задатку да се, кад год је могуће, ублажи или спречи развој болести или настанак патолошког стања. Кроз све обрађене области ауторка се трудила да сагледа и истакне основне неуролошке, дефектолошке, психолошке и психијатријске, као и опште здравствене проблеме који се преливају и често усложњавају при транзицији из дечјег у одрасло животно доба.

Све информације из текста темеље се на медицини заснованој на доказима и савременој литератури. За највећи број болести и стања из развојне неурологије научне и стручне информације ажурирају се готово на месечном нивоу, са многим новим класификационим системима и критеријумима објављеним у последњих неколико година. С друге стране, неки аспекти ентитета којима се текст бави још увек чекају да се на њих обрати пажња савремених истраживача, па су о њима доступне само информације из публикација од пре пар деценија и раније. Ипак, преко 70% референци коришћених у тексту није старије од седам година.

Ауторка се нада да ће овај уџбеник бити од користи свим читаоцима и захваљује се на свим саветима и сугестијама.